provincie
Zuid-Holland

Datacenterstrategie Zuid-Holland 2026-2030

Digitale infrastructuur voor maatschappelijke meerwaarde

Oktober 2026

Krachtig Zuid-Holland

Inhoudsopgave

Samenvatting 3

1. Inleiding 4

Aanleiding 4
Regie op een groeiende opgave 4
Reikwijdte en status van de strategie 5

2. Datacenters in context: definities en typologieën 6

Digitale infrastructuur en de rol van datacenters 6
Definitie van een datacenter 6
Typen datacenters 6
Het Zuid-Hollandse datacenterlandschap 7
Datacenters in de rest van Nederland en Europa 8

3. Trendbeelden en ontwikkelingen 10

Economische betekenis van datacenters 10
Groei van data en rekenkracht 10
Opkomst van AI en veranderende datacenterinfrastructuur 10
Energie, ruimte en water 11
Digitale autonomie, soevereiniteit en weerbaarheid 12
Europese en nationale ontwikkelingen en beleidskaders 13

4. Onze inzet op datacenters 14

Huidige beleidscontext 14
Koers: Gerichte groei 15

5. Implementatie en vervolg 18

Verankering in beleid en regelgeving 18
Ontwikkelen van provinciale vestigingsvoorwaarden 18
Toekomstverkenning Digitale Infrastructuur 18
Lobby en samenwerking 18
Monitoring en actualisatie 19

Bijlage 1: Bibliografie 20

Bijlage 2: Overzicht van geconsulteerde partijen en gevoerde interviews 21

Samenvatting

Digitale infrastructuur is onmisbaar voor de economie en samenleving van Zuid-Holland. Datacenters vormen daarin een belangrijke fysieke schakel. Ze leveren de noodzakelijke opslag- en rekenkracht voor vitale economische sectoren en maatschappelijke functies zoals zorg, onderzoek en onderwijs. Daarmee stimuleren zij niet alleen regionale innovatie, maar dragen zij ook direct bij aan de digitale weerbaarheid, soevereiniteit en bredere maatschappelijke opgaven van onze provincie. Een sterke digitale infrastructuur is een randvoorwaarde voor een toekomstbestendig en digitaal weerbaar Zuid-Holland.

Tegelijkertijd doen datacenters een aanzienlijk beroep op schaarse middelen. De beschikbare fysieke ruimte is zeer beperkt, de grenzen van het watersysteem zijn in zicht en netbeheerder TenneT heeft voor vrijwel de gehele provincie structurele netcongestie afgekondigd. Omdat landelijke en Europese kaders nog onvoldoende sturen op deze regionale knelpunten, ontstaat het risico op ongecoördineerde ontwikkeling: datacenters die zich primair vestigen op plekken waar nog stroom is, in plaats van waar ze ruimtelijk en economisch de meeste meerwaarde bieden. Om versnippering te voorkomen en richting te geven aan snelle ontwikkelingen (zoals de opkomst van AI), neemt de provincie met deze strategie actief de regie.

De kern van de strategie is *gerichte groei* vanuit het principe van brede welvaart. We beschouwen datacenters niet als regulier commercieel vastgoed, maar als infrastructuur met ruimtelijke en energetische impact. Dit betekent dat de provincie stuurt op locatie en kwaliteit: nieuwe ontwikkelingen worden beoordeeld op hun bijdrage aan de regionale economische kracht van Zuid-Holland én op de mate waarin zij in balans zijn met de draagkracht van het ruimte-, energie- en watersysteem.

Om deze afweging in de praktijk te maken, onderscheidt de strategie drie categorieën met bijbehorende sturing:

- **Lokale en regionale datacenters (< 2 MW):** Worden primair door gemeenten zelf afgewogen binnen de provinciale basisregels.
- **Datacenters met bovenlokale impact (2 tot en met 50 MW en/of 4.000 m² tot en met 3 hectare):** Voor deze categorie geldt een provinciale regierol. Ontwikkeling is uitsluitend mogelijk na verplichte, vroegtijdige afstemming tussen provincie, gemeente, netbeheerder en waterschap. Daarbij gelden heldere voorwaarden ten aanzien van inpassing in het elektriciteits- en watersysteem, ruimtelijke kwaliteit en economische binding met de regio.
- **Datacenters met grootschalige impact (> 50 MW en/of > 3 hectare):** Worden uitgesloten op Zuid-Hollands grondgebied om de collectieve draagkracht van het landschap en het energie- en watersysteem te beschermen.

Na vaststelling van de strategie worden de uitgangspunten verder uitgewerkt in het provinciale omgevingsbeleid en, waar nodig, in de Omgevingsverordening. Ook wordt bezien welke aanvullende vestigingsvoorwaarden wenselijk zijn voor datacenterontwikkelingen. Via onderzoek, monitoring en samenwerking met gemeenten, netbeheerders, waterschappen, kennisinstellingen, het Rijk en de sector blijft de provincie werken aan een toekomstbestendige digitale infrastructuur.

1. Inleiding

Aanleiding

Digitale infrastructuur is onmisbaar voor een toekomstbestendige samenleving en economie in Zuid-Holland. Datacenters vormen daarbij een belangrijke schakel. Ze leveren de noodzakelijke opslag- en rekenkracht voor vitale economische sectoren en maatschappelijke functies zoals zorg, onderzoek en onderwijs. Tegelijkertijd vragen datacenters ruimte, energie en water en hebben ze impact op hun omgeving.

Twee ontwikkelingen geven aanleiding tot een actievere provinciale rol bij datacenterontwikkelingen. Ten eerste is dat de snelle groei van datacenters, in het bijzonder de opkomst van energie-intensieve AI-datacenters, vergroot de druk op schaarse ruimte en energie. Daarnaast bestaat het risico dat datacenters zich vooral vestigen op locaties waar nog netcapaciteit beschikbaar is, in plaats van op locaties waar zij ruimtelijk en economisch het beste passen.

Regie op een groeiende opgave

Bovenstaande ontwikkelingen vertalen zich inmiddels in toenemende druk op Zuid-Holland. De wereldwijde vraag naar datacenter- en AI-capaciteit neemt sterk toe, terwijl de beschikbare ruimte en netcapaciteit in de huidige datacenterregio's, zoals Noord-Holland, beperkt is. Ontwikkelaars kijken daardoor steeds nadrukkelijker naar Zuid-Holland. Dit wordt versneld door de geplande aanlanding van een nieuwe internationale zeekabel. Waar Zuid-Holland momenteel zo'n 25 MW aan datacentervermogen huisvest, verspreid over een twintigtal locaties, zijn er in de markt al plannen en initiatieven om deze capaciteit in vijf jaar tijd uit te breiden naar circa 1000 MW op ruim dertig locaties[1].

Deze groei wordt voor een belangrijk deel gedreven door internationale marktdynamiek en het uitwijken voor congestie elders. Daarmee hangt de groei niet vanzelfsprekend samen met het versterken van de regionale digitale infrastructuur van Zuid-Holland. Tegelijkertijd hebben datacenterontwikkelingen vaak gevolgen die gemeentegrenzen overstijgen, terwijl de ruimtelijke afweging nu vooral lokaal plaatsvindt. Hierdoor ontstaat het risico op een versnipperde aanpak.

Juist daarom is een provinciale regierol nodig. Omdat ook vanuit landelijke en Europese kaders, zoals de Data Act, op korte termijn beperkte sturing wordt verwacht, wil de provincie richting geven aan de ontwikkeling van datacenters.

1 Onderzoek Stratix, 2026.

Reikwijdte en status van de strategie

In juli 2025 heeft Provinciale Staten via motie 1718 het college verzocht om een gedegen datacenterstrategie te ontwikkelen, waarin ruimtelijke inpassing, energie- en waterverbruik en economische meerwaarde in samenhang worden gewogen. Deze benadering vanuit brede welvaart vormt het fundament van deze strategie.

De strategie is een richtinggevend strategisch kader. Het maakt duidelijk welke typen datacenters de provincie wenselijk acht, onder welke voorwaarden ontwikkelingen kunnen plaatsvinden en welke rol de provincie daarbij vervult. De strategie heeft een looptijd tot en met 2030. De reikwijdte van de strategie richt zich op datacenters met een (boven) lokale ruimtelijke en energetische impact. Dit houdt in dat de strategie niet van toepassing is op kleinschalige enterprise datacenters (datacenters voor uitsluitend eigen gebruik van één organisatie). Zie hoofdstuk 2 voor de verschillende soorten datacenters die we onderscheiden.

De datacenterstrategie is opgesteld als een verkenning binnen het omgevingsbeleid. Zij brengt richting en samenhang aan, en dient als uitgangspunt voor toekomstige beleidsuitwerking. Uitgangspunten en keuzes uit de strategie krijgen pas een formele doorwerking nadat deze zijn verankerd in provinciaal beleid, programma's of de Omgevingsverordening.

Omgevingsbeleid Zuid-Holland

Het Omgevingsbeleid Zuid-Holland bestaat uit de Omgevingsvisie, het Omgevingsprogramma en de Omgevingsverordening. Het datacenterbeleid is in alle drie deze onderdelen opgenomen. De Omgevingsvisie van de provincie Zuid-Holland geeft aan waar de provincie voor staat. Zij beschrijft hoe de provincie de toekomst van Zuid-Holland ziet. De Omgevingsvisie bevat verschillende onderdelen. In de ambities wordt omschreven waar we als provincie heen willen, de beleidsdoelen geven hier richting aan en de beleidskeuzes bepalen hoe de ambities bereikt worden. Datacenters zijn in de visie opgenomen in het beleidsdoel 4.1 'Toekomstbestendig economisch vestigingsklimaat' binnen de beleidskeuze 4.1.4 'Digitale Economie'. Het Omgevingsprogramma laat zien welke maatregelen de provincie treft om de visie waar te maken, inclusief de onderliggende activiteiten. Voor digitale economie zijn hierin twee maatregelen opgenomen. De Omgevingsverordening bestaat uit de regels van de provincie voor de fysieke leefomgeving. Voor de datacenterstrategie is artikel 7.52c (grote ruimtevragers) van toepassing.

2. Datacenters in context: definities en typologieën

Digitale infrastructuur en de rol van datacenters

Digitale infrastructuur omvat alle fysieke en digitale voorzieningen die nodig zijn om data op te slaan, te verwerken, te transporteren, uit te wisselen en om digitale diensten te kunnen leveren. Hieronder vallen glasvezelverbindingen, internetknooppunten, mobiele (5G) netwerken, cloudvoorzieningen en datacenters. Deze infrastructuur vormt een essentiële randvoorwaarde voor het functioneren van de economie. Bedrijven en economische sectoren zijn daarbij in toenemende mate afhankelijk van betrouwbare dataverbindingen en voldoende beschikbare rekenkracht.

Datacenters vormen de fysieke ruggengraat van de digitale infrastructuur. Netwerken transporteren data, datacenters slaan deze op, verwerken deze en maken digitale diensten mogelijk.

Definitie van een datacenter

> Een datacenter is een gebouw of samenhangend complex van gebouwen en technische installaties dat primair is ingericht voor het huisvesten, voeden, koelen, beveiligen en verbinden van digitale apparatuur voor de opslag, verwerking en uitwisseling van data.

Deze definitie[2] omvat niet alleen de serverruimten, maar ook de technische voorzieningen die nodig zijn voor de bedrijfsvoering, zoals transformatoren, noodstroomvoorzieningen, koelinstallaties, energie-opslag en aansluitingen op warmte-, water- en elektriciteitsinfrastructuur.

Typen datacenters

Datacenters kunnen naar verschillende kenmerken worden ingedeeld, zoals hun functie, schaal, gebruikers en technische inrichting. Deze typen (zie tabel 1) sluiten elkaar niet uit en kunnen elkaar overlappen. Een AI-voorziening kan bijvoorbeeld onderdeel zijn van een colocatiedatacenter, terwijl een enterprise-datacenter ook AI-toepassingen kan ondersteunen. Het label alleen zegt daarom niet alles over de ruimtelijke en energetische impact van een datacenter. Naast de categorisering is altijd een beoordeling nodig van het feitelijke vermogen, ruimtegebruik, koeltechniek, watergebruik, functie en locatie van een initiatief.

2 Wat is een datacenter? - Dutch Data Center Association

	Type	Hoofdfunctie	Kenmerken
	Enterprise-datacenter	Digitale voorzieningen voor één organisatie	Lokale functie, beperkt ruimtebeslag en energiegebruik
	Edge-datacenter	Kleinschalige, nabij gebruikers geplaatste capaciteit voor snelle verwerking	Nabijheid afnemers, lokale inpassing, beperkte schaal maar mogelijk brede ruimtelijke spreiding
	Colocatie- of multi-tenant datacenter	Faciliteit voor meerdere klanten, waaronder bedrijven, overheden en cloudpartijen	Regionale digitale infrastructuur, connectiviteit, energie- en watergebruik
	AI-datacenter of AI-fabriek	Zware rekenkracht voor AI, onderzoek, innovatie en toepassingen	Hoge rekendichtheid, koeling, piek- en basislast, kennis- en innovatieverbinding
	Hyperscale-datacenter	Zeer grootschalige, vaak single-tenantvoorziening van een wereldwijde cloud- of technologieaanbieder	Zeer groot ruimte- en energiegebruik; valt bij >10 ha én ≥70 MW onder landelijke instructieregel

Tabel 1: Typen datacenters

Aanscherping definitie hyperscale-datacenters
Het Rijk kent een specifieke definitie van hyperscale-datacentra, gekoppeld aan een bebouwd vloeroppervlak van meer dan 10 hectare en een elektrisch aansluitvermogen van minimaal 70 MW. Wij hanteren een strengere, eigen grens. Een Zuid-Hollands hyperscale-datacentrum (waaronder inbegrepen een hyperscale-datacentrum zoals bedoeld in het Besluit kwaliteit leefomgeving[3]) is een datacentrum groter dan 3 hectare en/of een vermogensvraag van meer dan 50 MW. Dit wordt in Zuid-Holland als datacentrum van een grootschalige omvang beschouwd en zijn daarmee uitgesloten. Dit wordt in hoofdstuk 4 nader toegelicht.

Het Zuid-Hollandse datacenter-landschap

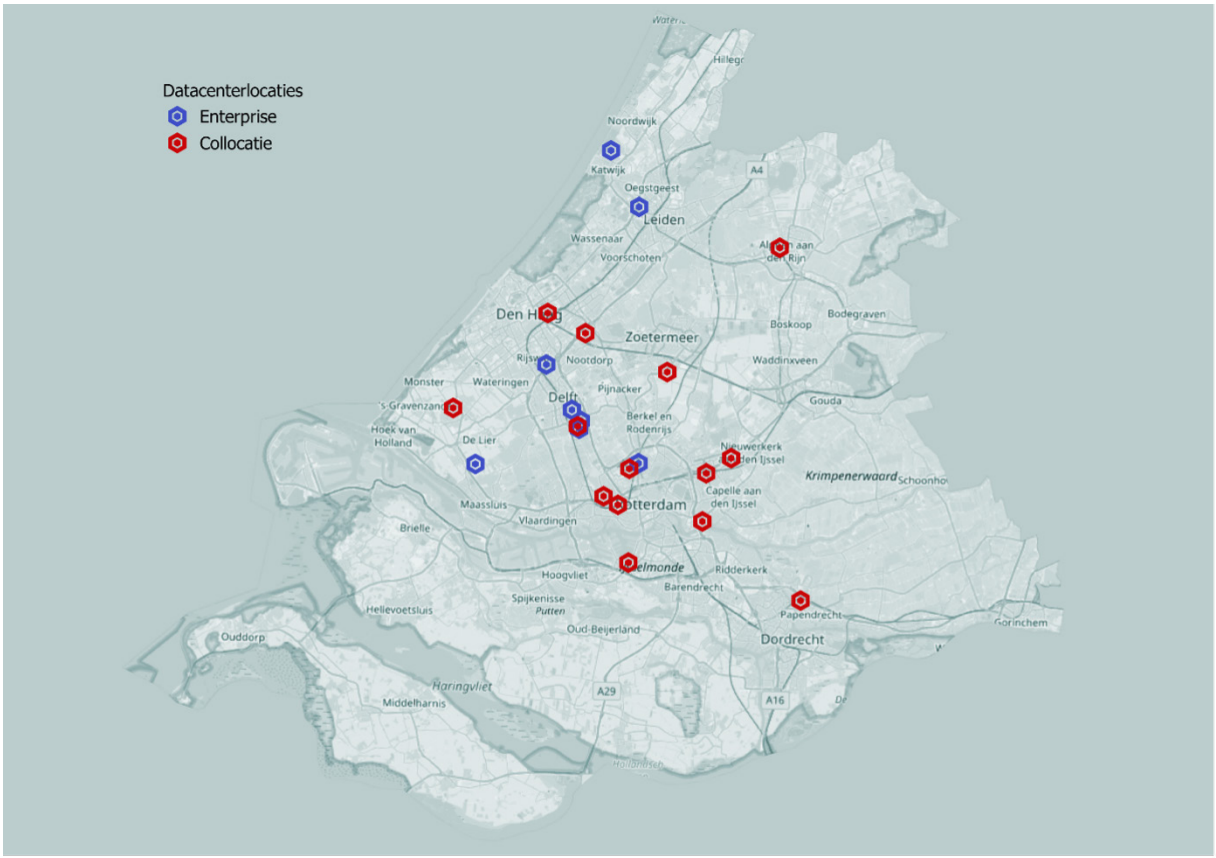
Het Zuid-Hollandse datacenterlandschap bestaat vooral uit regionale colocatie- of enterprise-datacenters van middelgrote omvang, die bedrijven, overheden en andere organisaties ondersteunen en een relatief beperkt beslag leggen op ruimte en energie.

Aantal locaties en spreiding
Binnen de provincie bevinden zich zo'n twintig commerciële colocatiedatacenters en zo'n tien tot twintig enterprise-datacenters[4] van bedrijven en overheden. Deze zijn geconcentreerd rond de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH), met vestigingen in Rotterdam, Den Haag, Leiden, Delft, Zoetermeer, Capelle aan den IJssel, Alblasserdam, Alphen aan den Rijn en Naaldwijk. Figuur 1 geeft een overzicht van de grotere enterprise- en colocatie-datacenters in Zuid-Holland, zoals diegene die een rapportage moeten doen bij RVO onder de Energy Efficiency Directive en een aantal van de grotere enterprise-datacenters van organisaties die geen rapportageplicht hebben, zoals ESTEC in Noordwijk.

De bestaande spreiding laat zien dat datacenters zich vestigen op locaties waar economische activiteit, digitale connectiviteit en energie-infrastructuur samenkomen. In Zuid-Holland zijn dit vooral bedrijventerreinen en kennisclusters, zoals het Westland en de TU Delft Campus.

Er zijn geen hyperscale-datacenters in Zuid-Holland. Het landelijke beleid sluit nieuwe hyperscale-datacenters in Zuid-Holland ook uit; alleen aangewezen locaties in de gemeenten Hollands Kroon en Het Hogeland zijn hiervan uitgezonderd. Daarnaast maken de beperkte beschikbaarheid van ruimte en netcapaciteit grootschalige datacenterontwikkelingen lastig in Zuid-Holland.

3 wetten.nl - Regeling - Besluit kwaliteit leefomgeving - BWBR0041313
4 Deze ontwikkelingen hebben veelal geen informatieplicht vanwege kleine omvang <500kW

Figuur 1: Overzicht van locaties van enterprise en colocatie datacenters (Bron: Stratix 2026)

Omvang Zuid-Holland

Het totale gecontracteerde aansluitvermogen van de bestaande datacenters bedraagt ongeveer 25 MW met een totaaloppervlakte van 75.000 m². Zie onderstaande tabel.

Gemeente	IT-vermogen	Vloeroppervlak
Rotterdam	13.590 kW	58.042 m²
Westland	3.700 kW	4.294 m²
Rijswijk	3.000 kW	-
Delft	1.500 kW	5.000 m²
Alblasserdam	748 kW	4.900 m²
Leiden	417 kW	1.224 m²
's-Gravenhage	120 kW	1.000 m²
Totaal	23.075 kW	74.460 m²

Tabel 2: IT-vermogen en verbruik van colocatie- en enterprise-datacenters in Zuid-Holland[5]

.

Datacenters in de rest van Nederland en Europa

Het datacenterlandschap in Nederland

In heel Nederland zijn momenteel 218 datacenters geregistreerd. Het zwaartepunt van de Nederlandse datacenterinfrastructuur ligt in de provincie Noord-Holland, die minimaal 73 datacenters huisvest[6]. In de gemeente Haarlemmermeer bevinden zich datacenters met een gezamenlijke capaciteit van ongeveer 340 MW. In de gemeente Amsterdam is de gezamenlijke capaciteit ongeveer 135 MW. Ook is in het Amsterdamse Westpoort een nieuwe faciliteit van meer dan 50 MW in ontwikkeling. Daarnaast vinden in de randgebieden grootschalige hyperscale-ontwikkelingen plaats. Zo huisvest de gemeente Hollands Kroon circa 270 MW voor Microsoft en Google. Ook buiten de Metropoolregio Amsterdam (MRA) spelen er nieuwe datacenterontwikkelingen. Voorbeelden zijn een datacenterontwikkeling van circa 150 MW in Flevoland en een Google-datacenter van circa 65 MW in de provincie

5 Stratix, 2026. Op basis van publieke bronnen (voorbehoud: kleine datacenters onder de 500kW hebben geen publicatieplicht, waardoor hun gegevens niet bekend zijn).

6 Datacenterstrategie Noord-Holland 2025 - 2027

Groningen. Ook is daar vanaf 2027 een AI-onderzoeksfabriek operationeel.

Daarnaast zien we ook dat het stroomverbruik van de ICT-sector in Nederland stijgt. In SBI categorie J, waar de datacenters veelal toe worden gerekend steeg het electriciteitsverbruik sinds 2014 van 2,7TWh naar 6,1 TWh[7]. Het elektriciteitsverbruik van de gebouwde omgeving bleef stabiel op 56TWh en het totale elektriciteitsverbruik rond de 116TWh bleef. Deze stijging was vooral zichtbaar in Noord-Holland en Groningen. In Zuid-Holland, Noord-Brabant en andere provincies bleef dit stabiel.

Het datacenterlandschap in Europa

Op Europees niveau bevindt het datacenterlandschap zich op een kantelpunt. Traditioneel concentreert de Europese infrastructuur zich in de stedelijke gebieden met de grootste internetknooppunten, de zogeheten FLAP-D regio's[8] (Frankfurt, Londen, Amsterdam, Parijs en Dublin). De opkomst van AI transformeert het Europese landschap sterk. Om de Europese digitale soevereiniteit te waarborgen, heeft de EU de ambitie om de totale datacentercapaciteit de komende jaren te verdrievoudigen.

Deze ambitie en de komst van grootschalige AI-workloads zorgen voor een sterke stijging van het stroomverbruik en investeringen in de Europese markt. Waar de rest van Europa een stevige versnelling laat zien (met name in hyperscale cloud en schaalbare colocatie), blijft de groei in Nederland met 7% momenteel achter. Dit wordt primair veroorzaakt door belemmeringen, zoals lange vergunningstrajecten en de acute netcongestie, waardoor grote AI-campussen en cloudontwikkelaars steeds vaker uitwijken naar andere Europese regio's waar nog wel ruimte en stroom beschikbaar zijn. Tegelijkertijd zorgt deze Europese groei ervoor dat nagenoeg alle datacenterhubs in Europa worstelen met het inpassen van het benodigde vermogen, koeling en ruimte.

Deze analyse is gebaseerd op de ten tijde van het opstellen beschikbare bronnen en datasets. Aanvullende of gewijzigde gegevens kunnen leiden tot andere inzichten of een nadere aanscherping van de resultaten en conclusies

7 Klimaatmonitor
8 New 2026 State of European Data Centres | eudca.org

3. Trendbeelden en ontwikkelingen

Economische betekenis van datacenters

Datacenters vormen een belangrijke schakel in de digitale economie. Hun economische betekenis ligt niet primair in het aantal banen dat zij zelf creëren, maar vooral in de digitale activiteiten die zij mogelijk maken. Datacenters ondersteunen cloudcomputing, digitale dienstverlening, AI-toepassingen en datagedreven innovatie en vormen daarmee een onderdeel van de infrastructuur van bedrijven, overheden, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties.

De economische betekenis van de digitale infrastructuur is aanzienlijk. Volgens onderzoek naar de Nederlandse digitale infrastructuur bedraagt de directe economische bijdrage van datacenters circa €15,8 miljard[9], per jaar, met daarnaast een indirecte economische waarde van circa €8,4 miljard. De sector biedt zelf circa 6.000 arbeidsplaatsen, maar ondersteunt een veel grotere digitale economie, waaronder ongeveer 109.000 banen in de technologiesector en 2,1 miljoen banen in de bredere digitale economie.

Voor Zuid-Holland ligt de meerwaarde vooral in de ondersteuning van vitale economische sectoren en maatschappelijke functies, zoals zorg, onderzoek en onderwijs. Juist omdat de economische baten veelal regionaal of nationaal neerslaan, terwijl de ruimtelijke en energetische effecten lokaal zichtbaar zijn, richt de provincie zich op datacenter-ontwikkelingen met aantoonbare maatschappelijke of economische meerwaarde voor Zuid-Holland.

Groei van data en rekenkracht

De vraag naar digitale opslag, cloudcapaciteit en rekenkracht neemt toe. Voor Zuid-Holland zijn volgens de Dutch Data Association (DDA) drie ontwikkelingen relevant[10]:

- **Cloud en opslag:** organisaties verplaatsen data en applicaties naar gedeelde cloudomgevingen. Dit vergroot de vraag naar betrouwbare, goed verbonden datacentercapaciteit.
- **AI-rekenkracht:** AI vereist in veel gevallen zwaardere hardware. Daardoor nemen de rekendichtheid en de vraag naar elektriciteit en koeling per vierkante meter toe.
- **Regionale digitalisering:** haven, industrie, logistiek, zorg, onderwijs en kennisinstellingen kunnen meer behoefte krijgen aan reken- en opslagcapaciteit die past bij hun specifieke toepassing, beveiligingsbehoefte of nabijheidseis.

De groei van de vraag naar datacentercapaciteit is ook zichtbaar in nationale scenario's. Het Nationaal Plan Energiesysteem (NPE)[11] en de Integrale Infrastructuur-verkenning 2030-2050 (II3050)[12] van de netbeheerders benoemen dat datacenters een groeiend beroep doen op het elektriciteitsnet. Volgens marktscenario's van de DDA kan de landelijke vraag naar datacentercapaciteit groeien naar 2,8 tot 3,2 GW in 2031. De omvang van de toekomstige groei in Zuid-Holland is daarbij nog onzeker.

Deze groei betekent niet alleen dat meer capaciteit nodig is, maar ook dat de aard van de benodigde infrastructuur verandert.

Opkomst van AI en veranderende datacenterinfrastructuur

De snelle opkomst van AI verandert de vraag naar datacentercapaciteit. AI-toepassingen worden gebruikt voor onder meer het trainen, verfijnen en toepassen van AI-modellen en vragen daarbij vaak om gespecialiseerde rekenhardware, zoals GPU's. Dit leidt tot een hogere vermogensdichtheid en andere eisen aan de elektriciteitsvoorziening en koeling dan bij veel traditionele datacenteractiviteiten.

9 Economische Impact Datacenters (2025) - Dutch Data Center Association
10 State of the Dutch Data Centers 2026 – DDA, pagina 8
11 Nationaal Plan Energiesysteem | Rijksoverheid.nl
12 Integrale infrastructuurverkenning 2030-2050 editie 2 | Rijksoverheid.nl

Ook de locatiebehoefte kan veranderen. Grootschalige AI-training is relatief minder afhankelijk van fysieke nabijheid tot eindgebruikers dan toepassingen waarbij een zeer korte reactietijd nodig is. Hierdoor kan een deel van de toekomstige AI-rekenkracht worden geconcentreerd in grootschalige rekenclusters. Tegelijkertijd kunnen toepassingen in bijvoorbeeld industrie, mobiliteit en andere sectoren juist behoefte hebben aan meer decentrale capaciteit, zoals edge-datacenters. De behoefte aan dergelijke decentrale capaciteit verschilt per toepassing en is nog niet voor alle toepassingen aangetoond.

De ontwikkeling van AI leidt daarmee zowel tot schaalvergroting en concentratie van bepaalde vormen van rekenkracht als tot mogelijke spreiding van andere toepassingen. Dit heeft gevolgen voor de benodigde dataverbindingen, elektriciteitsvoorziening, koeling en locatie van datacenters.

De ontwikkeling van grootschalige AI-infrastructuur krijgt ook op Europees en nationaal niveau vorm. De Europese Unie ontwikkelt maximaal zeven AI-gigafactories voor de grootste AI-modellen van de volgende generatie, met meer dan 100.000 geavanceerde AI-processoren per locatie. Deze faciliteiten zijn bedoeld om bedrijven, onderzoekers en de publieke sector toegang te geven tot grootschalige rekenkracht. Ook Nederland werkt aan eigen AI-infrastructuur, onder meer via GPT-NL en de Nederlandse AI Factory in Groningen.

Energie, ruimte en water

De groei en veranderende aard van datacenters heeft gevolgen voor de fysieke infrastructuur en hulpbronnen die nodig zijn om deze te ontwikkelen en te laten functioneren. Dit is met name relevant voor elektriciteit, ruimte en water.

Elektriciteit

De vestiging van datacenters heeft steeds meer impact op het Nederlandse energiesysteem. In 2024 waren datacenters verantwoordelijk voor circa 4,6% van het totale elektriciteitsgebruik in Nederland[13], vergelijkbaar met het elektriciteitsgebruik van bijna 2 miljoen woningen. Daarbij gebruikten datacenters voor 99% aan groene stroom[14]. Volgens marktscenario's van brancheverenigingen Dutch Data Center Association (DDA) kan de landelijke vraag naar datacentercapaciteit groeien naar 2,8 tot 3,2 Gigawatt (GW) in 2031. Hoe deze groei zich specifiek in Zuid-Holland zal ontwikkelen, is moeilijk te bepalen.

In Zuid-Holland is er door netbeheerder TenneT voor vrijwel de gehele provincie een langjarige netcongestie afgekondigd. De beschikbare capaciteit van het elektriciteitsnet is daardoor onvoldoende om alle nieuwe aanvragen voor elektriciteit en teruglevering direct te faciliteren. Dit raakt onder meer bedrijven, woningbouw en andere ontwikkelingen die een nieuwe of zwaardere aansluiting nodig hebben. Naar verwachting neemt de netcongestie tussen 2032 en 2035 af als gevolg van uitbreidingen van het elektriciteitsnet. Ook daarna kunnen er echter nog lange wachttijden blijven bestaan voor nieuwe aansluitingen[15].

Deze beperkte beschikbaarheid van netcapaciteit wordt steeds bepalender voor waar nieuwe datacenters zich kunnen vestigen. Afhankelijk van de ontwikkelingen rondom netcongestie, zal de locatiekeuze voor datacenters dus steeds crucialer worden. Het landelijke prioriteringskader[16] van de Autoriteit Consument & Markt (ACM) biedt netbeheerders daarnaast de mogelijkheid om onder voorwaarden maatschappelijke en congestieverzachtende projecten voorrang te geven. Woningbouw behoort daarbij tot de categorieën die voorrang kunnen krijgen boven andere energievragers, waaronder datacenters.

Ruimte

De druk op de ruimte in Zuid-Holland is groot. Verschillende opgaven, waaronder woningbouw, economische ontwikkeling, energietransitie, klimaatadaptatie, natuurherstel, landbouwtransitie en infrastructuur, doen een beroep op de schaarse ruimte. Ook datacenters maken aanspraak op ruimte. In Zuid-Holland gaat het momenteel om circa 74.460 m² aan oppervlakte[17], voornamelijk op bestaande bedrijventerreinen en andere economische locaties. Dit is circa 0,087% van de totale oppervlakte aan bedrijventerreinen in Zuid-Holland.

13 Datacenters verbruiken 4,6 procent van de elektriciteit | CBS
14 Cijfers - Dutch Data Center Association
15 Congestie provincie Zuid-Holland | Stedin
16 ACM: Voorrang maatschappelijke projecten blijft mogelijk met nieuw prioriteringskader | ACM
17 Tabel 2 Datacenterstrategie

Tegelijkertijd staat de beschikbaarheid van ruimte voor economische functies onder druk. In het Ruimtelijk Voorstel van de provincie is afgesproken dat de functies wonen en werken het moeten doen met de ruimte die nu beschikbaar is of al is geprogrammeerd. Voor bedrijventerreinen is de vraag naar ruimte onder meer groot vanuit de maakindustrie, innovatieclusters, het lokaal MKB, logistiek en circulaire bedrijvigheid. De provincie brengt momenteel de behoefte aan bedrijventerreinen tot 2036 in beeld, met een doorkijk naar 2050. Naar verwachting zal deze behoefteraming een tekort aan ruimte voor bedrijven laten zien. Dit vergroot het belang van zorgvuldig en toekomstbestendig gebruik van bestaande en nieuwe werklocaties.

Niet alle bedrijventerreinen zijn bovendien in dezelfde mate geschikt voor datacenters. In de herziening van het Omgevingsbeleid 2025 is een regel opgenomen over de maximale benutting van de milieugebruiksruimte op zwaardere bedrijventerreinen. Hierdoor kunnen bedrijven met een lagere milieugebruiksruimte zich in beginsel niet vestigen op bedrijventerreinen met een hogere milieugebruiksruimte. Voor datacenters betekent dit dat de mogelijkheden om zich op zwaardere bedrijventerreinen te vestigen beperkt zijn. Dit speelt met name omdat datacenters doorgaans niet fysiek nabij de functies hoeven te liggen die zij digitaal faciliteren.

De ruimtevraag van datacenters moet daarmee worden bezien in samenhang met de bredere vraag naar ruimte voor economische functies. Het gaat niet alleen om de omvang van de benodigde oppervlakte, maar ook om waarvoor schaarse werklocaties het meest geschikt zijn en welke typen bedrijvigheid daar op langere termijn kunnen worden gefaciliteerd. Dat maakt de ruimtelijke inpassing van datacenters onderdeel van een bredere afweging over het toekomstig gebruik van bedrijventerreinen in Zuid-Holland.

Water en koeling

De groei van de rekenintensiteit stelt hogere eisen aan de koeling van datacenters. Met name bij AI-toepassingen neemt de vermogensdichtheid van IT-apparatuur toe, waardoor traditionele luchtkoeling niet in alle situaties toereikend is. Met name bij warme buitentemperaturen, wanneer er veelal gelijktijdig waterschaarste optreedt, zal op bij luchtkoeling toch (veel) water nodig zijn. Dit vergroot de noodzaak van andere koeltechnieken, zoals vloeistofkoeling en vormen van verdampingskoeling.

Deze verschillende koeltechnieken hebben verschillende gevolgen voor het watergebruik. Sommige technieken kunnen het watergebruik beperken, terwijl andere juist gebruikmaken van water voor het afvoeren van warmte. Daarmee wordt de keuze voor het stellen van (verplichte) voorwaarden aan koeltechniek steeds relevanter bij de ontwikkeling van nieuwe datacenters. Dit betekent dat naast het elektriciteitsgebruik en de benodigde netcapaciteit ook het watergebruik en de beschikbaarheid van geschikte waterbronnen een factor is bij de ruimtelijke en fysieke inpassing van datacenters.

Bovenstaande wordt versterkt door toenemende waterschaarste en afnemende mogelijkheden om nieuwe geschikte (zoet)waterbronnen te vinden. Dit geldt voor drinkwater, waarbij sommige drinkwaterbedrijven al aangeven geen bedrijven meer aan te sluiten op bedrijventerreinen en daarbuiten, voor toenemende schaarste van oppervlaktewater.

Digitale autonomie, soevereiniteit en weerbaarheid

Digitale infrastructuur is steeds meer een randvoorwaarde voor de continuïteit van publieke dienstverlening en economische activiteiten. Wanneer digitale voorzieningen uitvallen, ontoegankelijk worden of onvoldoende beschermd zijn, kan dit gevolgen hebben voor publieke taken en vitale sectoren. De Rijksoverheid wil deze afhankelijkheden daarom beter beheersen en de digitale weerbaarheid van de overheid vergroten[18].

Digitale autonomie betreft het behoud van handelings- en keuzevrijheid: overheden en organisaties moeten kunnen bepalen welke digitale oplossingen zij gebruiken en niet onnodig afhankelijk zijn van één technologie of aanbieder. Digitale soevereiniteit richt zich onder meer op zeggenschap over digitale infrastructuur en de bescherming van data. Open standaarden, technologische innovatie en samenwerking binnen Nederland en Europa vormen daarbij belangrijke uitgangspunten.

18 Nieuwe visie legt fundament voor een autonome en soevereine digitale overheid | Rijksoverheid.nl

Voor Zuid-Holland is dit relevant vanwege de aanwezigheid van vitale functies en economische clusters, waaronder haven, industrie, logistiek, zorg en kennisinstellingen. Datacenters kunnen bijdragen aan de continuïteit en weerbaarheid van deze functies wanneer zij onderdeel zijn van een betrouwbare digitale keten. Daarbij zijn onder meer spreiding van voorzieningen, betrouwbare verbindingen en bescherming van data van belang.

Digitale autonomie en soevereiniteit worden echter niet alleen bepaald door de fysieke locatie van een datacenter. Ook eigenaarschap, jurisdictie, hardware, software, cloudvoorzieningen en afhankelijkheden van leveranciers spelen een rol. Een belangrijk deel van deze vraagstukken overstijgt het provinciale schaalniveau en raakt aan nationale en Europese beleidskeuzes.

Europese en nationale ontwikkelingen en beleidskaders

Europese en nationale beleidsontwikkelingen zetten in op verdere digitalisering, kunstmatige intelligentie en versterking van digitale infrastructuur. Tegelijkertijd worden energie, ruimte en andere fysieke randvoorwaarden schaarser.

Op Europees niveau wordt digitalisering onder meer gereguleerd via de Data Act[19], de AI Act[20] en de NIS2-richtlijn (Cyberbeveiligingswet)[21]. Daarnaast wordt in het kader van Europese concurrentiekracht (onder meer vanwege het Draghirapport) en digitale soevereiniteit opgeroepen om kritieke digitale infrastructuren en rekenfaciliteiten in Europa te versterken en strategische afhankelijkheden te verminderen. Deze kaders stellen randvoorwaarden aan onder meer databeheer, veiligheid en naleving, maar bieden niet zonder meer instrumenten voor regionale overheden om de fysieke vestiging van datacenters te sturen.

Om de klimaatimpact van de groeiende vraag naar datacentra te mitigeren, heeft de Europese Commissie daarnaast een voorstel gedaan voor een beoordelingssysteem van duurzaamheid van datacentra. Dit voorstel beoogt transparantie te verbeteren door energielabels te introduceren op basis van o.a. energie- (PUE) en waterverbruiksefficiëntie (WUE). Dit systeem zal vanaf augustus 2027 worden toegepast.

Ook het Rijk ontwikkelt beleid voor datacenters. Het huidige nationale beleid richt zich onder meer op hyperscale-datacenters. Het Rijk hanteert hiervoor een restrictieve instructieregel en heeft aangewezen gebieden in Noord-Holland en Groningen waar dergelijke datacenters kunnen worden gevestigd. In de praktijk blijkt dit nationale kader echter op onderdelen ontoereikend, waardoor het Rijk momenteel werkt aan een aanscherping van het besluit. Over deze aanpassing wordt in het najaar van 2026 een Kamerbrief verwacht.

Om nationale en provinciale ruimtelijke ambities in deze dynamiek beter op elkaar af te stemmen, is de samenwerking recent geprofessionaliseerd in de Landelijke Werkgroep Datacenters. Hierin overleggen het Rijk en de provincies (met mandaat vanuit het IPO) gezamenlijk over toekomstige vestigingskaders.

19 EU Data Act geeft gebruikers controle over gegevens van verbonden apparaten
20 AI Act | Shaping Europe's digital future
21 Cyberbeveiligingswet (NIS2-richtlijn) - Digitale Overheid

4. Onze inzet op datacenters

Huidige beleidscontext

De Zuid-Hollandse Omgevingsverordening bevat op dit moment geen afzonderlijk, integraal beleidskader voor datacenters. De provinciale sturing vindt vooral plaats via bestaande regels voor onder meer bedrijventerreinen, grote ruimtevragers, ruimtelijke kwaliteit, klimaatadaptatie, energie-infrastructuur, natuur, waterbeschikbaarheid, -veiligheid, en -overlast en grondwater.

Beleid op grote ruimtevragers

Binnen het Zuid-Hollandse omgevingsbeleid worden ruimtelijke ontwikkelingen vanaf drie hectare beschouwd als grote ruimtevragers. Met behulp van deze grens wil de provincie gericht bepalen óf, waar en onder welke voorwaarden grootschalige bedrijfsontwikkelingen ruimtelijk worden gefaciliteerd. Waar mogelijk kiest de provincie voor het clusteren en ruimtelijk combineren van grootschalige functies, om versnippering en extra ruimtebeslag te voorkomen. Het beleid ziet vooral toe op XXL-logistiek en (hyper scale) datacenters, maar geldt ook voor andere bedrijfsfuncties met een groot samenhangend gebouwencomplex.

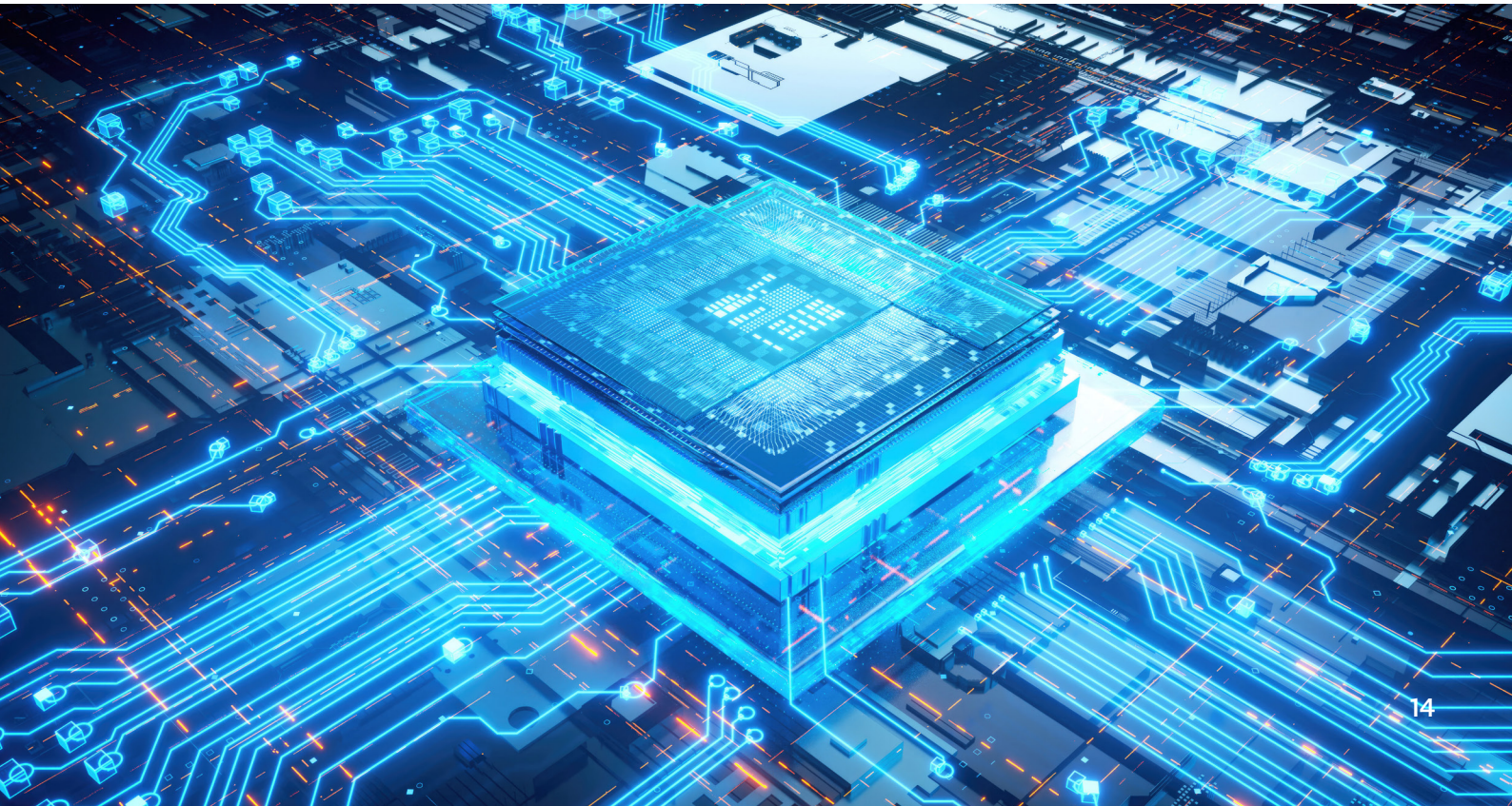
Deze generieke kaders bieden aanknopingspunten voor individuele ruimtelijke afwegingen, maar zijn niet ontwikkeld vanuit de specifieke functie en systeemimpact van datacenters. Sinds de vaststelling van deze kaders zijn bovendien de ontwikkelingen rond cloud, AI, digitale infrastructuur, digitale autonomie en soevereiniteit in een stroomversnelling geraakt. Datacenterontwikkelingen vragen relatief weinig fysieke ruimte, maar kunnen wel een grote vermogensvraag per hectare hebben, vooral bij AI-toepassingen.

Energietoets

Met de invoering van artikel 7.74a van de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening[22] is een toets voor de weging van het energiebelang van grote ontwikkelingen (Energietoets) toegevoegd. Dit artikel is van toepassing op ruimtelijke ontwikkelingen met significante gevolgen voor energiesystemen, waaronder datacenters.

In de verdere uitwerking van deze strategie wordt verduidelijkt welke bestaande regels op datacenters van toepassing zijn, welke wettelijke beperkingen daarbij gelden en in welke gevallen afwijkingsmogelijkheden bestaan.

22 Zuid-Hollandse Omgevingsverordening | Lokale wet- en regelgeving

Water

Provinciale Staten hebben in 2024 vastgesteld dat ‘Water- en Bodemsturend’ het uitgangspunt is voor ruimtelijke ontwikkelingen. Dit beleid is ook van toepassing op datacenterontwikkelingen. Bij nieuwe datacenterontwikkelingen moeten daarom watergebruik, koeltechniek, lozingen en klimaatbestendigheid worden meegewogen. Daarbij zet de provincie in op het voorkomen van toename van de watervraag en het voorkomen van negatieve effecten op de waterkwaliteit. Ook moet bij de ruimtelijke inpassing rekening worden gehouden met de beschikbaarheid van water en met de toenemende risico’s van wateroverlast, droogte en overstromingen.

De keuze voor de koeltechniek is hierbij een belangrijke factor. Verschillende technieken hebben verschillende gevolgen voor het watergebruik en de kwaliteit van het geloosde water. Bij de beoordeling van nieuwe ontwikkelingen wordt daarom gekeken naar de samenhang tussen de benodigde koeltechniek, het watergebruik en de lokale beschikbaarheid en kwaliteit van water, met name in perioden van waterschaarste De wijze waarop deze uitgangspunten specifiek voor datacenterontwikkelingen worden toegepast, wordt nader uitgewerkt.

Koers: Gerichte groei

Datacenters zijn digitale infrastructuur

De provincie beschouwt datacenters primair als digitale infrastructuur die economische clusters, kennisinstellingen, publieke voorzieningen en vitale processen ondersteunt. Daarom richt Zuid-Holland zich niet op de ontwikkeling van datacenters als zelfstandig economisch cluster, maar op hun bijdrage aan de economie en samenleving als geheel.

Tegelijkertijd betekent het niet dat iedere ontwikkeling vanzelfsprekend kan of wenselijk is. Niet ieder datacenter draagt bij aan de gewenste mix van economische, ecologische en sociale waarde. De vraag is daarom niet óf Zuid-Holland datacenters nodig heeft, maar onder welke voorwaarden datacenters positief bijdragen aan brede welvaart. Welke typen datacenters zijn nodig en/of nuttigzijn, op welke locaties passen deze en onder welke voorwaarden.

Provinciale regierol

Zoals hiervoor beschreven zijn datacenters onderdeel van de digitale infrastructuur. Net als energie-, water- en mobiliteitsnetwerken functioneert digitale infrastructuur niet binnen de grenzen van één gemeente. De effecten van datacenterontwikkelingen op ruimte, energie, water en economie hebben daarom vaak een bovenlokaal karakter. Om die reden kiest de provincie voor een regierol bij ontwikkelingen met een bovenlokale impact.

De provincie bepaalt daarbij niet of een initiatief een netaansluiting krijgt of een vergunning ontvangt. Wel geeft zij richting aan de vraag welke ontwikkelingen wenselijk zijn, waar deze passen en onder welke voorwaarden zij kunnen plaatsvinden.

Bijdragen aan brede welvaart

Zuid-Holland kiest voor gerichte groei van datacenters, bijdragend aan brede welvaart. Door vanuit brede welvaart de wenselijkheid van datacenters te analyseren wordt het mogelijk om heldere randvoorwaarden te formuleren en richtinggevende keuzes te maken over onder welke voorwaarden datacenters bijdragen aan de langetermijnbelangen van Zuid-Holland. Dat betekent dat de provincie ruimte biedt aan datacenters die aantoonbaar bijdragen aan de digitale infrastructuur, economie en maatschappelijke opgaven van Zuid-Holland, efficiënt omgaan met energie en water, zoveel mogelijk gebruikmaken van hernieuwbare elektriciteit en passen binnen de grenzen van het ruimte-, energie- en watersysteem. Groei van de sector is daarbij geen doel op zichzelf.

Om die reden staan we de volgende soorten datacenters onder voorwaarden toe:

- regionale colocatiedatacenters;
- datacenters voor economische clusters;
- datacenters voor kennisinstellingen;
- datacenters voor publieke voorzieningen;

Initiatieven worden vervolgens beoordeeld op hun (potentiële) bijdrage aan brede welvaart, waaronder economische ontwikkeling, digitale weerbaarheid, leefomgevingskwaliteit, zorgvuldig ruimtegebruik en een duurzaam energie- en watersysteem. De provincie richt zich daarbij op datacenters met aantoonbare strategische, economische of maatschappelijke meerwaarde voor Zuid-Holland en/of Europa.

Onderscheid tussen datacenterinitiatieven

Om te bepalen welke provinciale rol nodig is, onderscheiden we drie categorieën datacenterinitiatieven. De categorieën zijn gebaseerd op de omvang van het datacenter, het aansluitvermogen, de functie en de mate waarin een initiatief effecten heeft die de gemeentegrenzen overstijgen.

Deze indeling is geen typologie van datacenters, maar een kader voor het bepalen van de benodigde provinciale betrokkenheid. De categorie waarin een initiatief valt, bepaalt niet automatisch of een ontwikkeling wel of niet mogelijk is. Wel bepaalt de categorie mede welke ruimtelijke, economische, energetische en maatschappelijke afwegingen nodig zijn en welke rol van de gemeente en provincie wordt gevraagd.

Categorie	Kenmerk	Rol provincie	Beleidsboodschap
Kleinschalige datacenters zoals enterprise of lokale datacenters	Minder dan 2 MW aansluitvermogen, gekoppeld aan een vestiging van bedrijf (of (semi-) publieke organisatie of die lokale dienstverlening van beperkte omvang levert.	Geen specifieke provinciale regie; gemeente is bevoegd gezag.	Lokaal sturen via regulier ruimtelijk beleid.
Datacenter met bovenlokale impact (veelal colocatie)	Datacenters met gemeente-overstijgende effecten vanaf 2 MW tot en met 50 MW aansluitvermogen en/of groter dan 4.000 m^2 tot en met 3 hectare.	Actieve provinciale regierol en vroegtijdige afstemming.	Sturen op aantoonbare maatschappelijke en economische meerwaarde en afweging op netcongestie, water, restwarmte en ruimtebeslag.
Datacenters met grootschalige impact (zoals hyperscalers)	Meer dan 3 hectare en/of een aansluitvermogen van meer dan 50 MW.	Provinciaal uitsluiten van planologische ruimte.	Schaarste aan ruimte, energie, gecombineerd met beperkte locatieafhankelijkheid leidt tot een andere provinciale afweging.

Tabel 3: categorieën van datacenterinitiatieven en de provinciale afweging

De grenswaarden in deze strategie hebben verschillende functies. Veel datacenterontwikkelingen blijven onder de ruimtelijke grens van 3 hectare, terwijl zij wel een aansluitvermogen van meer dan 2 MW hebben. De grens vanaf 2 MW fungeert dus als signaleringsgrens voor initiatieven die, ook bij een beperkt ruimtebeslag, een substantiële invloed kunnen hebben op het energiesysteem. Dit is relevant voor datacenters met een regionale meerwaarde die niet vanzelfsprekend binnen het gemeentelijk beleid passen.

Om te voorkomen dat initiatieven worden opgeknipt of dat meerdere datacenters gezamenlijk een onevenredige impact veroorzaken, behoudt de provincie zich het recht voor om ontwikkelingen in samenhang te beoordelen. Deze benadering geldt voor alle datacenters tussen 2 en 50 MW of tot en met 3 hectare. Ook wanneer meerdere initiatieven van dezelfde of verschillende initiatiefnemers gezamenlijk tot een grote impact leiden, kan de provincie deze als één ontwikkeling beoordelen.

Daarmee sluit de provincie datacenters met grootschalige impact (waaronder hyperscalers) van meer dan 3 hectare en/of 50 MW uit. Een dergelijk soort datacenters voldoet niet aan de uitgangspunten voor maatschappelijke meerwaarde die de provincie hanteert.

Vestiging in economische clusters

Datacenters vestigen zich doorgaans op bestaande bedrijventerreinen, in havengebieden en andere economische clusters waar ruimte, energie-infrastructuur en digitale verbindingen samenkomen. Met de introductie van de beleidsmaatregel ‘minimale milieucategorie’ in het provinciaal Omgevingsbeleid is vestiging op een bedrijventerrein geen zekerheid meer, omdat een deel van de datacenters een lagere milieucategorie heeft. Dit type datacenters kan ook op andere locaties in het stedelijk gebied worden gevestigd. Als de beschikbare milieuruimte niet wordt beperkt, kunnen kleinere datacenters (categorie 2) door meervoudig ruimtegebruik wel op zwaardere bedrijventerreinen worden ingepast.

Bedrijventerreinen bieden soms wel geschikte randvoorwaarden voor de ontwikkeling van digitale infrastructuur, maar de ruimte op deze terreinen is schaars en de provincie zet expliciet in op het beter benutten van deze ruimte. Ook andere functies, zoals voorzieningen die nodig zijn voor de energietransitie en het oplossen van netcongestie doen een beroep op dezelfde ruimte. Daardoor blijft minder ruimte over voor reguliere bedrijven. Om die reden is het provinciale bedrijventerreinenbeleid op dit punt aangescherpt. Daarmee is vestiging van datacenters op bedrijventerreinen niet vanzelfsprekend, maar afhankelijk van de bijdrage die een ontwikkeling levert aan de omgeving en de afweging ten opzichte van andere ruimtevragende functies.

Naast het type datacenter is ook de vestigingslocatie van belang. De economische meerwaarde van een datacenter hangt namelijk samen met de verbinding van de omgeving waarin het wordt ontwikkeld. Daarom beoordeelt de provincie niet alleen óf een datacenter wordt ontwikkeld, maar ook waar deze ontwikkeling plaatsvindt en welke meerwaarde deze op die locatie levert.

5. Implementatie en vervolg

De provincie werkt de datacenterstrategie uit in beleid, regelgeving, uitvoering, onderzoek en samenwerking. Daarbij ligt de prioriteit op het verankeren van de strategische keuzes in het omgevingsbeleid, het ontwikkelen van vestigingsvoorwaarden voor datacenters en het versterken van de provinciale kennispositie op het gebied van digitale infrastructuur.

Verankering in beleid en regelgeving

De strategische keuzes uit deze datacenterstrategie worden de komende periode verankerd in het omgevingsbeleid. Dit krijgt concreet vorm via de lopende programmaherziening en de doorvertaling naar bindende regels in de Omgevingsverordening in het kader van de Herziening in 2028. Hierin wordt bijvoorbeeld de uitsluiting van datacenters met een grootschalige impact juridisch vastgelegd.

Ontwikkelen van provinciale vestigingsvoorwaarden

De provincie werkt provinciale richtlijnen voor datacenterontwikkelingen uit. Deze richtlijnen bieden initiatiefnemers duidelijkheid over de voorwaarden waaronder vestigings- en uitbreidingsvragen van datacenters wenselijk zijn. De richtlijnen worden onder andere uitgewerkt voor thema's als energie, waterverbruik, restwarmte, ruimtelijke inpassing en meerwaarde voor clusters en strategische autonomie. De uitwerking vindt plaats in overleg met de datacentersector, gemeenten, netbeheerders en andere betrokken partijen. Op deze manier worden de richtlijnen uitvoerbaar als toepasbaar in de praktijk.

Toekomstverkenning Digitale Infrastructuur

Om inzicht te krijgen in de transitie van de digitale publieke infrastructuur en de gevolgen daarvan voor onze rol laat de provincie Zuid-Holland een toekomstonderzoek uitvoeren. Het verkent de governance van deze infrastructuur, de positie en verantwoordelijkheden van de provincie richting gemeenten, en vergroot het inzicht in de volledige digitale ‘stack’ binnen Zuid-Holland. Daarnaast moet het bestuur worden voorzien van concrete handelingsperspectieven en inspiratie door mogelijke toekomstscenario’s inzichtelijk te maken.

Het onderzoek beoogt een integraal en toekomstgericht beeld te schetsen van de impact van digitale infrastructuur op de provincie. Daarbij worden belangen en afhankelijkheden zichtbaar gemaakt, relevante actoren met elkaar verbonden en de kennispositie van bestuurders versterkt. Uiteindelijk moet dit de provincie in staat stellen om digitale ambities te verbinden aan bredere maatschappelijke opgaven en nieuwe kansen te herkennen en te benutten die eerder buiten beeld bleven.

Lobby en samenwerking

Veel sturingsmogelijkheden, zoals regels over eigenaarschap, eindgebruikers, dataverwerking, cloudinfrastructuur en digitale autonomie, liggen bij Europa en het Rijk. Ook keuzes over grootschalige AI-infrastructuur en de rol van datacenters binnen de nationale energie- en digitale strategie vragen om een bredere afweging dan Zuid-Holland alleen kan maken.

De provincie zet daarom in op een actieve lobby en samenwerking richting het Rijk en Europa. Daarbij vraagt Zuid-Holland aandacht voor onderwerpen als digitale autonomie, de ontwikkeling van AI-infrastructuur, de ruimtelijke en energetische impact van datacenters en de verdeling van schaarse netcapaciteit. Ook pleit de Provincie voor duidelijke nationale en Europese kaders die bijdragen aan de digitale en economische weerbaarheid van Nederland en Europa.

Tegelijkertijd zoekt Zuid-Holland de samenwerking met gemeenten, netbeheerders, waterschappen, kennisinstellingen, ministeries en andere provincies. Via deze samenwerking wordt kennis gedeeld, beleid afgestemd en gewerkt aan een samenhangende aanpak van datacenterontwikkelingen. De provincie neemt hiervoor onder meer deel aan landelijke overleggen met ministeries, het IPO en samenwerkingsverbanden rondom digitale infrastructuur en internationale zeekabelverbindingen. Hierbij ziet de provincie de volgende partijen en rollen:

Partij	Rol
Gemeente	Ruimtelijke afweging en vergunningverlening voor datacenterinitiatieven < 2 MW. Partner in integrale beoordeling bij initiatieven vanaf 2 MW.
Provincie	Toetsing aan provinciale kaders. Regie en integrale beoordeling van initiatieven vanaf 2 MW. Uitsluiting van ontwikkelingen > 50 MW en/of > 3 hectare.
Initiatiefnemer	Onderbouwing van energiegebruik, watergebruik, ruimtelijke inpassing, systeemimpact en maatschappelijke meerwaarde.
Netbeheerder	Inzicht in beschikbare en toekomstige netcapaciteit en gevolgen voor het energiesysteem.
Waterschap en drinkwaterbedrijf	Advisering over watergebruik, koeltechniek en effecten op het watersysteem.
Rijk	Nationale regelgeving, Omgevingsbesluit en kaders voor hyperscale datacenters.

Tabel 4: overzicht partijen en rollen in samenwerking op datacenterbeleid

Monitoring en actualisatie

Om zicht te houden op de effectiviteit van het beleid, richt de provincie een structurele monitoring in. Hierbij wordt de ruimtelijke ontwikkeling van datacenters in Zuid-Holland nauwlettend gevolgd, met specifieke aandacht voor het energiegebruik, watergebruik en ruimtebeslag. Op basis van deze doorlopende monitoring en actuele technologische of beleidsmatige ontwikkelingen wordt de datacenterstrategie periodiek geactualiseerd.

Bijlage 1: Bibliografie

1. °Onderzoek Stratix, 2026.
2. Wat is een datacenter? – Dutch Data Center Association: https://www.dutchdatacenters.nl/datacenters/wat-is-een-datacenter/
3. Anno 1961: kamergrote rekenkracht – Shell Nederland, 26 maart 2026: https://www.shell.nl/over-ons/nieuws/shell-venster-2026/anno-1961-kamergrote-rekenkracht.html
4. Analyse economisch perspectief datacenters: rapport voor de gemeente Amsterdam. Stratix, 2022.
5. Besluit kwaliteit leefomgeving: https://wetten.overheid.nl/BWBR0041313/2026-07-11
6. Deze ontwikkelingen hebben veelal geen informatieplicht vanwege de kleine omvang van minder dan 500 kW.
7. Stratix, 2026. Op basis van publieke bronnen. Kleine datacenters onder de 500 kW hebben geen publicatieplicht, waardoor hun gegevens niet bekend zijn.
8. Economische impact datacenters – Dutch Data Center Association: https://www.dutchdatacenters.nl/cijfers/economische-impact-datacenters/
9. Datacenterstrategie Noord-Holland 2025–2027.
10. Klimaatmonitor: https://klimaatmonitor.databank.nl/viewer?workspace_guid=e76fc813-1f53-4165-aee1-b0104feafd6d
11. New 2026 State of European Data Centres – EUDCA: https://www.eudca.org/new-2026-state-of-european-data-centres
12. State of the Dutch Data Centers 2026. Dutch Data Center Association, pagina 8.
13. Nationaal Plan Energiesysteem – Rijksoverheid: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/2023/12/01/nationaal-plan-energiesysteem
14. Integrale infrastructuurverkenning 2030–2050, editie 2 – Rijksoverheid: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/2024/03/06/bijlage-integrale-infrastructuurverkenning-2030-2050-editie-2
15. Energy demand from AI – International Energy Agency: https://www.iea.org/reports/energy-and-ai/energy-demand-from-ai
16. Economische impact – Dutch Data Center Association: https://www.dutchdatacenters.nl/economische-impact/
17. Datacenters verbruiken 4,6 procent van de elektriciteit – CBS: https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2025/51/datacenters-verbruiken-4-6-procent-van-de-elektriciteit
18. Cijfers – Dutch Data Center Association: https://www.dutchdatacenters.nl/cijfers/
19. Congestie provincie Zuid-Holland – Stedin: https://www.stedin.net/zakelijk/energietransitie/beschikbare-netcapaciteit/congestie-en-congestiemanagement/provincie-zuid-holland
20. Voorrang maatschappelijke projecten blijft mogelijk met nieuw prioriteringskader – Autoriteit Consument & Markt: https://www.acm.nl/nl/publicaties/acm-voorrang-maatschappelijke-projecten-blijft-mogelijk-met-nieuw-prioriteringskader
21. Tabel 2 van de Datacenterstrategie Zuid-Holland. Interne verwijzing.
22. Zuid-Hollandse Omgevingsverordening: https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR730926
23. Nieuwe visie legt fundament voor een autonome en soevereine digitale overheid – Rijksoverheid: https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2025/12/12/nieuwe-visie-legt-fundament-voor-een-autonome-en-soevereine-digitale-overheid
24. EU Data Act geeft gebruikers controle over gegevens van verbonden apparaten – Europese Commissie: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/ip_25_2078
25. AI Act – Shaping Europe's digital future: https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/regulatory-framework-ai
26. Cyberbeveiligingswet (NIS2-richtlijn) – Digitale Overheid: https://www.digitaleoverheid.nl/overzicht-van-alle-onderwerpen/cyberbeveiligingswet/
27. Zuid-Hollandse Omgevingsverordening, artikel 6.2.4.

Bijlage 2: Overzicht van geconsulteerde partijen en gevoerde interviews

Consultatiegesprekken
TU Delft
Omgevingsdienst Midden-Holland
Gemeente Leiden
Gemeente Midden-Delfland
Gemeente Rotterdam
Gemeente Westland
InnovationQuarter
Stratix
Eurofiber
Goodman
Evides
Dunea
Ministerie van Economische Zaken
Dutch Data Association
Glastuinbouw Nederland
Berenschot

Interviews
Gemeente Leiden
Gemeente Westland
Stedin
TenneT
Ministerie van Economische Zaken
Goodman
Dutch Data Association
Oasen
The Hague Security Delta

Colofon
Dit is een uitgave van provincie Zuid-Holland.
Oktober 2026.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen
met het secretariaat van domein economie via
www.zuid-holland.nl/contact

Provincie Zuid-Holland
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
www.zuid-holland.nl

Tekst
provincie Zuid-Holland.

Vormgeving en productie
Vakteam Grafimedia,
provincie Zuid-Holland
Delta 3

Fotografie/Illustraties
Smartdc datacenters (1, 17)
Dutch Data Center Association (DDA)
Interxion a Digital Realty Company (5)
NorthC Datacenters, Kas van Vliet (9)
beeldbank.zuid-holland.nl

